

Profetoiminen nykyaikana

Profetia Raamatussa

Profetiaa esiintyy sekä Vanhassa testamentissa (VT) että Uudessa testamentissa (UT). Raamattu ei tee mitään eroa Vanhan ja Uuden testamentin profettojen välille¹. Pääsääntönä profetiassa on 2. Piet. 1:20–21: ”Tietäkää ennen kaikkea se, ettei yksikään Raamatun profetia ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä, sillä ei koskaan ole mitään profetiaa tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta.” Profetian sisällöstä Paavali kirjoittaa: ”Profetoiva puhuu ihmisille rakennukseksi ja kehotukseksi ja lohdutukseksi” (1. Kor. 14:3).

Raamatun profetiassa on mm. seuraavia piirteitä²:

1. Profeetat toivat tiettyihin tilanteisiin ajankohtaisen sanoman. Esimerkkejä:
  - VT: Parannussaarna (Jer. 3:13–14)
  - UT: Pietarin helluntaisaarna (Apt. t. 2) ja Stefanuksen puhe (Ap. t. 7)
2. Profeetat näkivät tulevaisuuteen – lähelle ja kauas. Esimerkkejä:
  - VT: Lähelle esim. väärän profetaan tuomitseminen (Jer. 28:15–17); kauas esim. messiasprofetiat sekä uudet taivaat ja uusi maa (Jes. 65:17 ja 66:22)
  - UT: Lähelle esim. Agabus (Ap. t. 11:28–30; 21:10–11; kauas esim. Kristuksen toinen tulemus (1. Tess. 4:13–18)
3. Profeetat saattoivat paljastaa ihmisten syntejä. Esimerkkejä:
  - VT: Daavidin synty (2. Sam. 12)
  - UT: Ananiaan ja Safiiran synty (Ap. t. 5)

Väärät profetat Raamatussa

Sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa puhutaan paljon vääristä profetoista (esim. Jer. 23:16–32; Matt. 7:15–16; 24:11, 24; Ap. t. 20:28–30; 2. Piet. 2:1–3). Raamattu antaa useita testejä väärin profettojen tunnistamiseksi³: Profettana esiintyvä on väärä profetta, jos hän

- Johtaa ihmisiä väärään oppiin ja harhoihin (5. Moos. 13:1–5),
- Elää himojensa vallassa eikä kadu syntejään (Matt. 7:20),
- Puhuu oletettua ”Jumalan ilmoitusta”, joka osoittautuu virheelliseksi (5. Moos. 18:20–22) tai
- Kieltää profetiansa arvostelun (1. Tess. 5:21).

Vääräksi profetaksi todettua ei pidä käyttää missään opetustehtävässä, ellei hän tee parannusta (Matt. 7:15).

Profetoiminen nykyaikana

Nykyajassa esiintyvää profetoimista on luonnehdittu seuraavasti:

- Profetoiminen tarkoittaa Pyhän Hengen lahjoittamaa kykyä julistaa Jumalan ilmoittamaa totuutta (jumalallisen) inspiraation vallassa.⁴
- Profetoimisen lahja ”johtaa uuteen ja elävään Raamatun ymmärtämiseen, innoitettuun saarnaan, opetukseen ja sanan soveltamiseen. Tulevaisuuden ennustamista saattaa esiintyä, mutta se ei ole profetoimisen tärkein piirre.”⁵

- ”Profetoiva... soveltaa Jumalan sanaa kulloiseenkin tilanteeseen niin, että seurakunta tai yksityinen uskova voi nähdä asioita Jumalan näkökulmasta.”⁶
- ”Vanhastaan olemme luterilaisessa kirkossamme ymmärtäneet profetoimisen hengenvoimaiseksi Jumalan sanan julistamiseksi.”⁷
- ”Profetia voi puhutella uskosta osatonta, koska se on ennen kaikkea selvää ihmisen synnin ja Jumalan armon julistusta... Se paljastaa ihmisen ’sydämen salaisuudet’ ja johdattaa synnintunnosta uskoon.”⁸

Kaikkien profetioiden on oltava sopuinnussa Raamatun sanoman kanssa.

Koska Raamattu on täydellinen ja täysin riittävä, Uuden testamentin ajan jälkeinen profetia ei voi tuoda kristinuskoon mitään opillisesti uutta (Ef. 2:20, 1. Kor. 4:6, Ilm. 22:18–19).⁹

Profetointi karismaattisissa piireissä¹⁰

Karismaattisissa piireissä on valtava kiinnostus profetioihin, etenkin ennustamiseen¹¹. Oletetut profetiat ovat kuitenkin valtaosin virheellisiä.^{12,13} Karismaatikko Wayne Grudemkin toteaa: ”Karismaattisen liikkeen kaikilta kulmilta kuuluu lähes sama viesti, että profetia on epätäydellistä ja epäpuhdasta.” Näissä piireissä ei ole mitään objektiivisia kriteereitä profeettallisten ja mielikuvituksellisten sanojen erottamiseksi. Nykyprofetiat eivät onnistu totuuden löytämisessä yhtään paremmin kuin horoskoopit – ja ne ovat yhtä taikauskaisia.

Globaalit megatrendit ja maailmanlähetyksen seminaarissa Ryttylässä 27.4.2018 Leif Nummela toi esille käsityksensä nykyprofetioista¹⁴: Puhuuko Jumala Raamatun lisäksi joitain asioita? Itse ajattelen, että ei puhu. Yli Raamatun menevät profetiat erehtyvät tosi paljon. Yksi helluntaiveli kertoi minulle naureskellen, että heidän saarnaajakokouksessaan joku oli sanonut, että reilusti yli puolet erehtyy. Eihän sellainen voi olla samalla tasolla olevaa Jumalan sanaa kuin Raamattu. Ja kun arvioimme näitä lisäsanoja Raamatulla, tämä arviointikin voi erehtyä.

Kun ihminen puhuu omana itsenään, hänen on tietysti puhuttava totta (Ef. 4:25). Mutta kun hän on puhuvinaan Jumalan nimissä, hän voi puhua totta ja valhetta sekaisin – ja toiset uskovat häntä kritiikittä! Tilanne on kuin H.C. Andersenin sadussa Keisarin uudet vaatteet¹⁵. Tässä sadussa kaksi huijaria oli kutovinaan keisarille uusia vaatteita olemattomista tarvikkeista. He saivat keisarin ja hänen alamaisensa uskomaan, että näin syntyvät vaatteet olivat todella upeita. Kun keisari sitten kulki juh-lakulkueessa ilman vaatteita, kaikki ihastelivat hänen asuaan. Tarvittiin pieni lapsi kertomaan ihmisille, että keisarilla ei ollut vaatteita lainkaan. Samaan tapaan karismaatikot huijaavat ihmisiä uskomaan, että heidän profetiansa ovat Jumalasta. Tarvitaan joitakuuta kertomaan, että valtaosin ne ovat paikkansa pitämättömiä.

Monet itsensä profeetoiksi nimittäneet ja toisten sellaisina pitämät opettavat, että nykyisen profetian ei ole tarkoituksenaan olla (läheskään aina) oikeata – profetoimisemmehan on vajavaista (1. Kor. 13:9)¹⁶. Tässä jakeessa ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että profetioissa olisi oikeaa ja väärää sekaisin. Jos näin olisi, myös Paavalin ja muiden apostolien ja profeettojen profetioissa olisi virheitä eikä Raamattuun voisi luottaa. – Alkukielen mukaan vajavainen ei tarkoita virheitä sisältävää vaan osittaista¹⁷:

”Kreikankielinen sana on ‘meros’. Sitä ei koskaan käytetä yhteydessä väärään. Usein se tarkoittaa ‘osaa’ jostakin (mm. Luuk. 15:12: ‘Ja nuorempi heistä sanoi isälleen: Isä, anna minulle se osa (meros) tavaroista, mikä minulle on tuleva. Niin hän jakoi heille omaisuutensa.’) – ei väärää, ei kieroa. Isä jakoi osan kaikesta, ei kaikkea. Sama pätee, kun Jumala jakaa ilmoitustaan... Tarkoitus on, että Jumala antaa [ihmiselle] ’osan’ täydellisyydestä tiedoksi.”

Jae 1. Kor. 13:9 merkitsee siis sitä, että profetiat ovat oikeita, mutta ne eivät pysty luotaamaan kaikkea Jumalan tiedon syvyyttä (Room. 11:33). Jos siis Jumalan nimissä esitetystä profetiasta on virheitä, se on yksinkertaisesti väärä. Ei siitä kannata yrittää erotella jyvää ja akanaita.

Usein nykyprofeetat puhuvat ensimmäisessä persoonassa ja ovat puhuvinaan Jumalan äänellä. Wislöffin mukaan¹⁸

”tuntuu loukkaavalta, kun nämä profeetat puhuvat ensimmäisessä persoonassa ja ovat puhuvinaan Jumalan äänellä. Jos ajattelemme, kuka Jumala on: pyhä ja ehdoton, ja kuka ihminen on: kurja syntinen olento, on käsittämätöntä, että uskalletaan tehdä näin. Aabraham tuns i itsensä tomuksi ja tuhaksi, ja hänestä tuntui uskalletulta puhutella Jumalaa (1. Moos. 18:23). Miten on sitten meidän aikamme profettojen laita, jotka ovat puhuvinaan Jumalan äänellä minä-muodossa, missä jokainen sana on Jumalan suoraa puhetta?”¹⁹

Nykyprofetioihin ihastuminen merkitsee Raamatun väheksymistä ja samalla luopumista uskonpuhdistuksen yksin Raamattu -periaatteesta. Tunnustuskirjat ottavat selkeän kannan Raamatun ulkopuoliseen ilmoitukseen²⁰:

”Meidän täytyy siis pitää lujasti kiinni siitä, että Jumala ei tahdo olla tekemisissä ihmisten kanssa millään muulla tavalla kuin sanan ja sakramenttien välityksellä. Kaikki se, mitä ilman sanaa ja sakramenteja Henkenä ylistetään, on itse Perkeleestä.”

Niitä, jotka kerskuvat saaneensa Hengen ilman sanaa ja ennen sanaa, Tunnustuskirjat kutsuvat hurmahengiksi.

Esimerkkejä nykyprofetioista

Väriä profetioita

1. Vuosituhannen alussa TV-evankelista Benny Hinn julisti TV-yleisölle, että naispuolinen profetia oli kertonut hänelle Jeesuksen pian ilmestyvän fyysisesti jossakin hänen parantamiskokouksessaan²¹.
2. V. 1977 tunnettu TV-evankelista Oral Roberts kertoi nähneensä näyn 300 m pitkstä Jeesuksesta, joka neuvoi häntä rakentamaan kuusikymmentäkerroksisen sairaalan Tulsaan. Roberts kertoi Jumalan sanoneen hänelle, että Hän käyttäisi sairaalaa yhdistämään lääketieteellisen tekniikan ja uskolla parantamisen. Tämä mullistaisi terveydenhuollon ja auttaisi lääkäreitä löytämään parannuskeinon syöpään. Rakennus valmistui 1980-luvun alkupuolella. Robertsin täytyi kuitenkin myydä rakennus v. 1989 päästäkseen eroon yhä kasvavasta velasta. Yli 80 % rakennuksesta ei koskaan tullut käyttöön. Luvattu parannuskeino syöpään ei myöskään toteutunut.²²
3. Muurlan kirkkoherra Oiva Salli sai toukokuussa 1993 profetian, että Venäjä miehittää Suomen 10 kuukauden kuluessa (profetia tuli ”Pyhässä Hengessä”)²³. Tätä profetiaa käsiteltiin Muurlan seurakunnan hallintoelimissä ja Turun tuomiokapitulissa. Piispalta tuli nuhteet. Profetia levisi kulovalkean tavoin kautta maan. Se sai huomiota jopa profaanilehdissä.
4. Eräässä vapaisiin suuntiin kuuluvassa seurakunnassa oli nuorehko aviopari Lauri ja Terttu (nimet muutettu). Joku sai profetian, että Lauri oli aikaisemminkin ollut naimisissa. Silloisen vaimonsa kanssa mies oli saanut lapsen. Sitten vaimo oli kuollut ja lapsi oli annettu äitinsä äidin haltuun. Lauri oli salannut tämän. Profetian mukaan tapaus toisi kirousta seurakunnan elämään, ellei Lauri sitä tunnustaisi.

Kun ryhmä profetioijia piti yöllistä rukouskokousta, saatiin profetia, että Terttu on haettava paikalle. Niinpä jotkut heistä menivät autolla avioparin asunnolle ja koputtivat ikkunaan noin klo 3:30. He pyysivät Terttua mukaan rukouskokoukseen. Tämä lähtikin vavisten pelosta. Kokouksessa asia kerrottiin hänelle.

Profetia Laurin menneisyydestä ei pitänyt paikkaansa, kuten hänen virkatodistuksestaan sittemmin ilmeni.

Terttu luuli kahden kuukauden ajan, että profetia on totta. Lauri taas luuli, että profeetat olivat saaneet Tertun puolelleen. Tämä herätti epäluuloa heidän välilleen. Laurin hermot menivät äärim-

milleen. Hän oli vähällä erota seurakunnasta, olipa käsillä jopa vaara, että hän luopuisi uskosta. Syksyllä joku uskonystävä keskusteli asiasta Laurin kanssa, ja niin hän pääsi rauhoittumaan.

Yöllisen rukouskokouksen jälkeisenä päivänä Terttu lähti viikon mittaisen leirin johtajaksi. Leiri meni luonnollisesti hänen kohdallaan pilalle. Laurin oli määrä osallistua seurakunnan kerhotyöhön, mutta se jäi.

Seurakunnassa asiasta tuli skandaali, kun juorut ja huhut kiersivät siellä. Niinpä seurakunta meni noin puoleksi vuodeksi pahasti sekaisin tämän asian takia.

5. Tulin uskoon vapaaseurakunnan piirissä 1950-luvulla. Lukiossa jouduin ratkaisemaan sen, mihin ammattiin halusin suuntautua. Koska matematiikka oli koulussa lempiaineeni, matematiikan opiskelu oli varteenotettava vaihtoehto. Toisaalta olin lukenut paljon lähetysaarnajien elämäkertoja ja tunsin vetoa lähetystyöhön. Joskus seurakunnassa kaksi naista profetoi minulle tulevasta ammatistani (toinen heistä puhui kielillä ja toinen selitti): ”Olet näkevä vaalenevat vainiot. Työkenttäsi on hyvin kaukana ja siellä vallitsee pimeys... Saatana ei voi tehdä tyhjäksi Herran suunnitelmaa kohdallasi.” Seurakunnassa profetioita pidettiin Jumalan äänenä, joten pidin selvänä, että minusta tulee lähetysaarnaja. Keskusteluissa muutamien uskovien kanssa minulle tuli kuitenkin selväksi, että profetia oli väärä. En noudattanut sitä, vaan ryhdyin opiskelemaan matematiikkaa²⁴.
6. Torontolaisesta nauruherätyksestä tunnettu evankelista Rodney Howard-Browne sanoi puheessaan Tulikonferenssissa Helsingissä tammi-helmikuun vaihteessa 2001: ”Suuri herätys on tulossa Suomeen. Jumala siunaa Suomea 18 seuraavan kuukauden aikana niin, että kaikkialta maailmasta tullaan tänne ihmettelemään ja oppimaan.”

Aitoja profetioita

1. Profeetallinen lahja voi satunnaisesti nähdä jotain lähitulevaisuudesta. Esimerkki tästä²⁵:

”Etelä-Ranskassa oli lähetyskonferenssi. Rukouskokouksessa nousi yhtäkkiä eräs veli ylös ja selitti eräälle toiselle osanottajalle: ”Näin sinut lentokoneessa mitä suurimmassa hengenvaarassa. Saatana vaani sinua. Herra kuitenkin varjeli sinua.” Varoituksen saanut veli vastasi: ”Olen todellakin suunnitellut matkaa Lontooseen ja Irlantiin. Pyydän, että rukoillette sen puolesta.”

Kuusi viikkoa myöhemmin varoituksen saanut veli istui lentokoneessa. Englannin yllä vallitsi hyvä lentosää. Heti kun he lensivät meren yllä, alkoi hirveä myrsky.

Irlannissa ensimmäinen laskeutumisyritys epäonnistui. Toisella yrittämällä kone laskeutui ensin voimakkaasti oikealle, sitten vasemmalle ja pysähtyi nokalleen. Kukaan ei loukkaantunut.

Varoituksen seurauksena matkustavan lähetystyöntekijän omaiset ja konferenssiin osallistuneet olivat rukoilleet hänen puolestaan.”

2. Julistaja voi saada inspiraation tietämättään. Esimerkki tästä²⁶:

”Kaikki uskovat evankelistat, lähetysaarnajat ja pastorit ovat satunnaisesti kokeneet, että he sanoivat julistaessaan asioita, jotka osuivat voimakkaasti jonkun kuulijan omaantuntoon. Sain kokea tämän ystäväni ja sielunhoitajani Gottlieb Weilandin vielä eläessä usein kuunnelllessani hänen julistustaan. Kerran hän kertoi erään schwarzwaldilaisen kylän kirkossa erään opettajan historian. Jälkeenpäin tuli urkuri, joka oli ammatiltaan opettaja, kiihdyksissään luokseni ja selitti: ’Kuinka on mahdollista, että ystäväni kertoi kirkossa julkisesti minun historiani?’ Etsin ystäväni sakaristosta ja kysyin häneltä: ’Gottlieb, mistä sait tietää opettajan historian? Ulkona oleva opettaja sanoo, että olet kertonut hänen historiansa.’ Gottlieb vastasi: ’Tämä historia tuli mieleeni saarnan aikana vain vertauksena, ei todellisena kokemuksesta.’ Ja kuitenkin se oli urkurin historia.”

Miten nykyprofetioihin tulee suhtautua?

Profeetallisen sanan julistaminen jatkuu edelleen, kun saarnaajat selittävät Raamattua. Kuulijoiden pitää tutkia huolellisesti jokainen saarna ja opetus Raamatun perusteella (1. Tess. 5:21). Jos puhujan sanoma on ristiriidassa Raamatun totuuden kanssa, hän osoittaa olevansa huijari.

Nykyprofetioissa ennustetaan usein tulevaisuutta. Tämäntyyppisiin ennustuksiin on suhtauduttava varauksellisesti, elleivät ne nouse itse evankeliumiin sisältyvästä Jumalan varmastakin lupauksesta. Jumalan tahto meidän tulevaisuuteemme nähden on esitetty varsin selvästi jo Uudessa testamentissa, eikä tulevien tapahtumien utelu nouse uskosta vaan epäuskosta.²⁷

Sekä julistuksen että ennustusten arviointiin tarvitaan raamatullista arvostelukykyä. Kristittyjen tulee olla ymmärrykseltään täysi-ikäisiä (1. Kor. 14:20), ei alaikäisiä, jotka ajelehtivat ja joita viskellä kaikissa opintuulissa ja ihmisten arpapelissä ja eksytyksen kavalissa juonissa (Ef. 4:14).²⁸ Kun uskova seuraa tarkasti tutkien, mitä erilaisissa kristillisissä piireissä tapahtuu, hänen aistinsa harjaantuvat erottamaan hyvän pahasta (Hepr. 5:14). Tässä auttavat myös luotettavien uskovien neuvot. Arvioimista ei voi useinkaan suorittaa lyhyellä aikavälillä, koska ilmiöiden ja oppien todellinen luonne tulee näkyviin tavallisesti vasta ajan kuluessa.²⁹

Raamattu tuomitsee valheprofeetat ankarasti. Myös meidän täytyy tuomita heidät. Jos joku arvostelee tämän päivän vääriä opettajia, hänet leimataan todennäköisesti rakkaudettomaksi tai epäkristilliseksi. Mahdollisesti häntä syytetään jopa Pyhän Hengen pilkkaamisesta. Aikamme ekumeeninen henki kavahtaa pelokkaasti harhan selvää tuomitsemista, vaikka Raamattu selvästi käskää tehdä niin.³⁰

Lähteet

Juhani Aitomaa, Armonsa lahjat, osa 4, Kristityn Foorumi
Jari Kekäle, Pyhän Hengen tie, PerusSanoma 1997
Kurt Koch, Die Geistesgaben, Association of Christian Evangelism
John MacArthur, Vierasta tulta, Datakirjat 2017
V.C. Pfitzner, Pyhä Henki ja armolahjat, SLEY-KIRJAT 1980
Tunnustuskirjat (<https://tunnustuskirjat.fi/>)
Fredrik Wislöff, Hengen miekka, Suomen Evankelisluterilainen Ylioppilas- ja koululaislähetys 1978

Viitteet

1. MacArthur, 130–131
2. Koch, 122–123
3. MacArthur, 118–120
4. MacArthur, 134; Aitomaa, 5
5. Pfitzner, 128
6. Kekäle, 141
7. Wislöff, 25
8. Pfitzner, 127, 129
9. Wislöff, 24–26
10. Se, mitä tässä artikkelissa sanotaan nykyprofetioista, pätee suurelta osin myös sisäiseen sanaan, siis siihen, että väitetään Jumalan puhuvan uskovalle suoraan ohi Raamatun ("Jumala sanoi minulle"), ks. Jukka Jämsénin kirja Pelkkänä korvana – kuunteleva rukous käytännössä, Karas-Sana 2018, sen kriittiset arviot Vesa Ollilainen, Perusta 6/2018 ja Jari Kekäle, [Arvioinnissa "kuunteleva rukous" -profetiainstituutio - Luterilainen.net](#) sekä Roger Oakland, Mietiskelevä rukous <http://www.kristitynfoorumi.org/artikkelit/kf0207.pdf>.
11. "Karismaattisessa liikkeessä ja sitä ennen helluntailiikkeessä [tulevaisuuden ennustelu, kielillä puhuminen, liikutukset, käsien nostelu, tanssiminen, kaatumiset, huudot, näyt, unien tulkinta, sairaiden parantaminen] on tulkittu oleellisiksi, jopa välttämättömäksi osaksi Kristuksen seurakunnan

elämää. Niiden puutetta pidetään täydellisen evankeliumin puuttumisena (full gospel -liikkeet). Tähän asti tilapäisinä pidetyt ilmiöt ja kokemukset on asetettu uskonkilvoituksen ja seurakuntaelämän keskukseen. Aikaisemmin nämä ilmiöt tulivat esiin aivan kuin omia aikojaan, mutta nyt ne saavutetaan määrättyllä tekniikalla ja levitetään maailmanlaajasti kristittyjen keskuuteen.” (<https://rovasti.fi/node/270>)

12. MacArthur, 125–127

13. Juhani Aitomaa (kristitynfoorumi.org-sivuston ylläpitäjä) on pitkään seurannut karismaattista liikettä. Hän ei tunne yhtään uusapostolisten profettojen esittämää oikeaan osunutta ennustusta, väärää sen sijaan ”yllin kyllin” (Näkökulma 2/2015, <https://kristitynfoorumi.org/lehdet/215.pdf>, s. 8).

14. <https://www.youtube.com/watch?v=whJ00tGx36o>

15. <https://www.tiedonportaila.fi/suuretklassikot/hanschristianandersen/keisarinuudetvaatteet.htm>.

16. Näin esim. helluntailainen Marko Selkoma kirjassaan Askeleet yliluonnolliseen, Aikamedia Oy 2013, s. 180: ”Kuuntelen, saanko Herralta profetian sanoja kuvina, sanoina tai vaikutelmina... Kaikessa noudatan Jumalan armosta nousevaa periaatetta, joka sanoo: ’Profetoimisemme on vavaista’ (1. Kor. 13:9). Minusta tämä on vapauttava ja rohkaiseva totuus. Inhimillisen luonteeni takia voin kuulla Jumalan äänen väärin tai värityneesti... Annan siis itselleni anteeksi epätäydellisyyteni ja annan itselleni mahdollisuuden ottaa uskon askelia ja vaikka epäonnistua.”

17. Aitomaa, 2–4

18. S. 28

19. Ks. myös Kekäle, 141–142

20. <https://tunnustuskirjat.fi/s/kolmas.html> (Schmalkaldenin opinkohdat, kolmas osa, kohta 8)

21. MacArthur, 123

22. MacArthur, 123–124

23. <https://antikoivuniemi.wordpress.com/2014/08/29/myrsky-nousee/>

24. Ks. Hannu Väliäho, Profetioista, Uusi Tie 16.8.2018

25. Koch, 124–125

26. Koch, 125. – Kristityn Foorumin toimittaja Juhani Aitomaa kommentoi tätä profetiaa kirjeessään Hannu Väliähölle 20.9.2022: ”Kyllä minä näen asian samalla tavalla..., että joskus voi olla sanoma, joka koskee lähitulevaisuutta – mutta ne ovat hyvin harvinaisia poikkeuksia ja niidenkin suhteen pitää olla varovainen. Paljon kertoo se, kuka ko. sanoman antaja on, onko hän tunnettu vakaana ja Raamatun tuntevana henkilönä, eikä ’kaikkien tuulten perässä juoksijana”.

27. Pfitzner, 131

28. Karismaattisissa piireissä vähätellään järjen käyttöä (”Pane järki syrjään ja kuuntele tunteitasi!”), koska järkeä pidetään uskon vastakohtana, ks. John F. MacArthur, Jr., Charismatic Chaos, Zondervan 1992, 160–161. Mutta arvioinnissa tarvitaan nimenomaan järjen käyttöä, jotta ei lähde mukana karismaattiseen näennäishengellisyyteen.

29. Kekäle, 129

30. MacArthur, 117